

III. samohlásková deklinácia

1. III. samohlásková deklinácia (latinská)
2. Osobitné skloňovanie

© PhDr. Mária Bujalková, CSc.

III. samohlásková deklinácia

Do samohláskovej III. deklinácie patria:

❑ A. Maskulína a feminína

a) **nom. sg. a gen. sg. →►→ rovnaký počet slabík**

pelvis, pelvis, f. (panva); *canālis, canālis, m.* (kanál);

cutis, cutis, f. (koža); *auris, auris, f.* (ucho)

✓ sú väčšinou feminína

b) **nom. sg. zakončený na –s, ktorému predchádza
spoluhláska**

napr. *dēns, dentis, m.* (zub); *pars, partis, f.* (časť); *mors, tis, f.* (smrť)

III. samohlásková deklinácia

☐ Maskulína a feminína

nom. sg.	gen. sg. -is	rod	vzor
rôzne	gen. pl. -ium	m., f.	pelvis, is, f. = panva

sg.	pl.
1. pelvis	pelv-ēs
2. pelv-is	pelv- ium
4. pelv-em	pelv-ēs
6. pelv-e	pelv-ibus

Vyskloňujte: *dēns dēciduus* = mliečny zub

dēns, dentis, m. = zub; *dēciduus, a, um* = mliečny

III. samohlásková deklinácia

□ B. Neutrá

nom. sg.	gen. sg.	rod	vzor
-ar, -e, -al	-is	n.	rēte, is, n. = siet'

➤ Pomôcka pre zapamätanie si koncoviek v **nom. sg.**: **ar-e-ál**

Pádové koncovky

	sg.	pl.
1.	-ar, -e, -al	-ia
2.	-is	-ium
4.	= 1.	-ia (=1.)
6.	-ī	-ibus

► rozdiely oproti spoluhláskovému skloňovaniu ◄

-ī	-ia	-ium
abl.sg.	nom.pl.neutrá	gen.pl.

• Prierez ľudského zubu:

• a) corōna dentis

- - *dentinum* = zubovina
- - *pulpa dentis* = zubná dreň
- - *enamelum* = sklovina
- - *gingīva* = ďasno

• b) cervīx (collum) dentis

• c) rādīx dentis

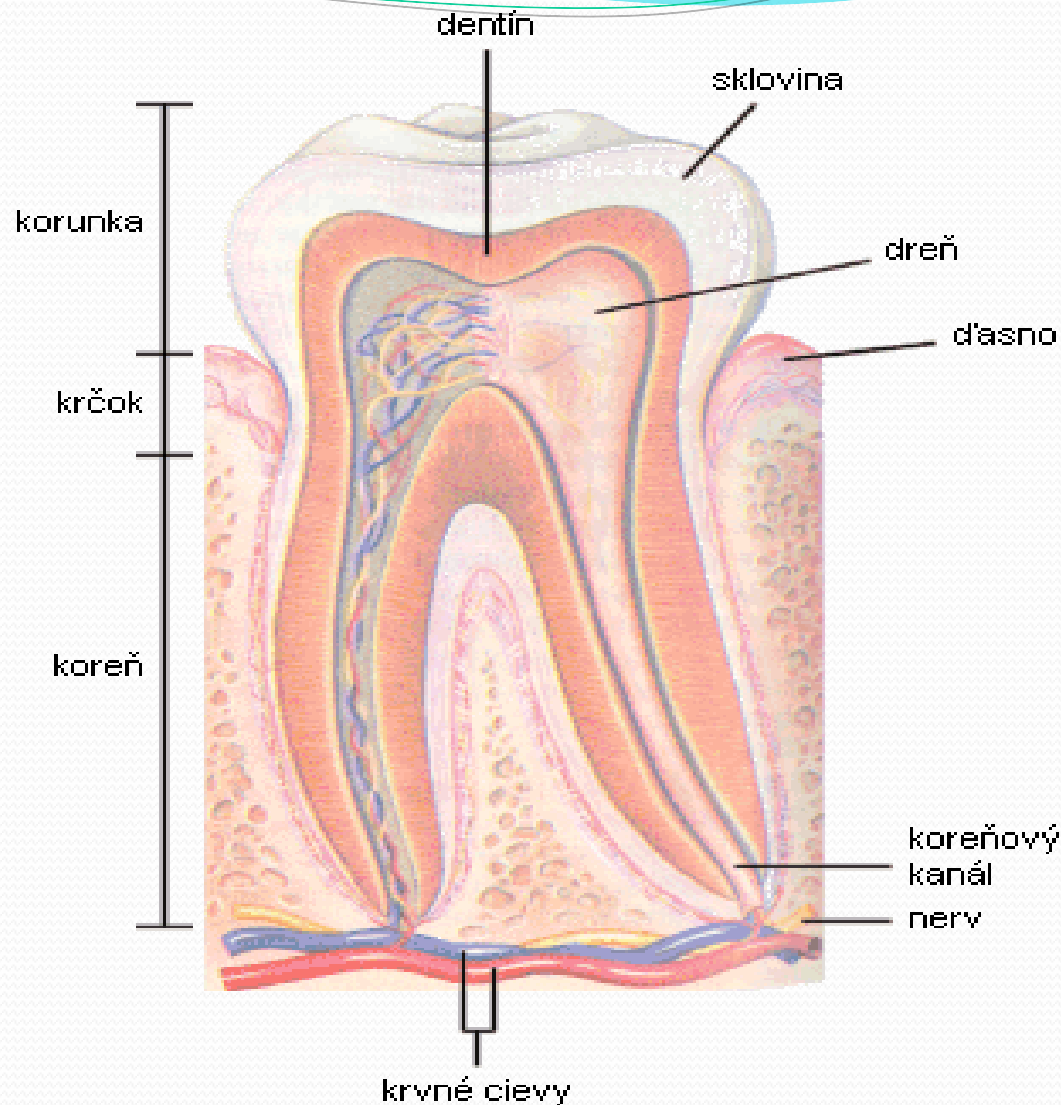
- - *canālis rādīcis dentis*

• *pulpa dentis*

vāsa sanguinea
nervus/nervī

(zdroj: <http://www.bioweb.genezis.eu>)

Obr. Prierez zubu

III. samohlásková deklinácia

- Vyskloňujte:

➤ *rēte vēmōsum* = žilová sieť

sg.

1. *rēte vēmōsum*

2. *rēt... vēmōs...*

4. *rēt... vēmōs...*

6. *rēt... vēmōs...*

pl.

rēt... vēmōs...

rēt... vēmōs...

rēt... vēmōs...

rēt... vēmōs...

rēte, is, n. = sieť

vēmōsus, a, um = žilový

III. samohlásková deklinácia

□ Osobitné skloňovanie

febris, is, f. = horúčka;

tussis, is, f. = kašeľ

pertussis, is, f. = čierny kašeľ

sitis, is, f. = smäd;

tūberculōsis, is, f. = tuberkulóza

akuz sg. → -im

abl.sg. → -ī

gen. pl. → -ium

III. samohlásková deklinácia

- Skloňovanie vzoru *febris, is, f.* = horúčka

sg.	pl.
1. febris	febr-ēs
2. febr-is	febr-ium
4. febr-im	febr-ēs
6. febr-ī	febr-ibus

Vyskloňujte: *febris rheumatica* = reumatická horúčka
tūberculōsis ossium = tuberkulóza kostí